

Em dixwazin bi xelkê hêz bidin.**Manîfîsta partîya navendî (Center Party) bî zimanê hêsayê swêdê**

På ett möte i Västervik den 19 juni 2001
bestämde vi i centerpartiet
vad vi tycker är viktigt.
Det är det som står i den här skriften.
Vi kallar det för vårt idéprogram.

Det här är en lättläst sammanfattning
av centerpartiets idéprogram.
Den lättlästa texten är kortare.
Det finns inte så många svåra ord.
Men det viktigaste finns med.

Lena Falk på Centrum för lättläst
har skrivit den här texten.

Politik är roligt

Vi tror att människor kan och vill
ta ansvar för sina liv
och vara med och bestämma.
Vi tror att människor kan hjälpas åt
och jobba tillsammans
på många olika sätt.
Vi tycker att människor ska
få ta ansvar för sig själva,
för varandra och för samhället.

När människor själva tar ansvar
behövs inte så många regler.
Politikerna behöver inte bestämma
över så många saker.

Därför tror vi att politiska partier
måste börja arbeta på ett nytt sätt.
Vi vill att fler ska vara med
och arbeta i politiken.
Vi vill att fler ska upptäcka hur roligt
det är med politik.

Människan är viktigast

Det är människan som är
viktigast i centerpartiets politik.
Vi vill att alla människor
ska få samma möjligheter

att leva ett bra liv.
Alla ska få leva sitt liv på ett sätt
som är bra för dem.

Vi vill att det ska vara rättvist.
Vi vill att människor ska få lika möjligheter.
Det gäller kvinnor och män.
Det gäller invandrare och svenskar.
Det gäller personer med
och utan funktionshinder.
Det gäller människor som bor
i städer eller på landet.
Det gäller människor som bor
i olika delar av Sverige.

Människor har också skyldigheter.
Vi får inte skada andra människor
när vi skapar bra liv åt oss själva.
Vi måste vara rädda om varandra.
Vi får trygghet och glädje
från andra människor.
Därför måste människor samarbeta.

Vi vill att alla människor
ska känna att de är viktiga
och att de behövs.
Tillsammans måste vi också
tänka på att inte skada naturen.

Makt i hela Sverige

Nu bestämmer politikerna
i riksdagen, landstingen
och kommunerna.
Man kan säga att politiken
är centraliserad.
Makten finns på några få platser.

Vi vill göra tvärtom.
Vi vill sprida ut makten till
många platser i Sverige.
Vi vill att människor
och grupper av människor
ska få bestämma mer i samhället.
Vi vill decentralisera politiken.

Vi vill det därför att vi vet

att människor kan ta ansvar
för sig själva och för andra människor.
Det är mycket viktigt för centerpartiet
att ge människor makt över sina liv.

Vi vill ha ett rättvist samhälle.
Därför är det viktigt att sprida
makt och pengar över Sverige.
Vi vill att det ska finnas bussar,
skolor och postkontor nära alla människor.

Med vår politik kan människor
lösa problem på sitt sätt.
De kan starta en skola på ett sätt
som passar dem.
Därför kommer skolor och annat
att vara olika i olika delar av landet.
Det tror vi är bra både för Sverige
och för människorna i Sverige.

Med vår politik kan människor
bo och arbeta var de vill.

Människor och företag slipper
trängas i städer.
Det är bra för både människor
och miljö.

Vi tror att ett decentraliserat samhälle
är ett starkt samhälle.
Det är också ett modernt samhälle.
Nu för tiden kan människor
bo på landet om de vill
och sköta sitt jobb eller studera
med hjälp av en dator.

Samarbete

Centerpartiet vill ta ansvar för
att det går bra för Sverige.
Vi vill att människor ska ha
både frihet och trygghet.

Människor måste få frihet
att pröva sina idéer.
Det måste vara lätt att starta ett företag.
Men det måste också finnas trygghet
om man misslyckas med sitt företag.

Vi kan samarbeta med andra partier.
Vi har samarbetat med regeringen
och med olika partier i kommunerna.

Frihet, rättvisa och demokrati

Det finns några ord som politiker
använder väldigt ofta.
Frihet, trygghet, rättvisa och demokrati
betyder olika saker för olika partier.
Vi vill förklara vad orden betyder för oss.

Frihet

Vi tycker att frihet och ansvar hör ihop.
För att alla ska vara fria
måste människor ta ansvar
för sig själva och för andra människor.

Vi tror att människan är fri
när hon är tillsammans
med andra fria människor.
Ingen människa är mer värd
än någon annan.
Men en del människor har makt
över andra människor.

Andra människor har inte ens
makt över sina egna liv.
Det vill vi ändra på.

Alla människor ska vara fria
att tycka vad de vill
och att säga vad de vill.

Alla har också friheten att själva
bestämma över sina liv och sina hem.
Ingen myndighet och ingen annan människa
ska bestämma.

Alla behöver gå i en bra skola
för att lära sig att välja och ta ansvar.

Trygghet

Det är främst familj och vänner

som ger människor trygghet.
Människor behöver också ha
ett arbete och lite sparade pengar
för att vara trygga.

Men en del saker måste vi
betala tillsammans med skatter.
Det är till exempel sjukvård, omsorg och skola.
Människor måste också kunna få pengar
om de blir arbetslösa eller sjuka.
Alla ska få dessa saker.
Därför måste också alla vara med och betala.

En av de viktigaste uppgifterna för staten
är att skydda människors liv
och de saker de äger.
Därför är det viktigt för oss att polis
och domstolar kan skydda människor.
Denna trygghet behövs i hela Sverige.

Rättvisa

Det finns mycket som är orättvist
i Sverige och i världen.
Vi vill ta bort orättvisorna.
Rättvisa är att alla människor får
samma möjligheter, tycker vi.

En person kanske väljer att
arbeta hårt för att spara pengar
och köpa ett hus.
En annan person väljer att köpa
onödiga saker för alla sina pengar.
Vi tycker inte att det är orättvist
att bara en av dem äger ett hus.
Han har själv valt att arbeta hårt
för att köpa ett hus.

Men vi tycker att det är orättvist
när kvinnor blir sämre
behandlade än män.
Vi tycker att det är orättvist
när en invandrare inte får ett arbete
bara för att hon är invandrare.
Vi tycker att det är orättvist
när en person med funktionshinder
inte kan vara med och bestämma
fast han själv vill.

Centerpartiet har alltid kämpat
för rättvisa mellan människor
som bor på landet
och människor som bor i stora städer.
Vi vill att människor i hela Sverige
ska få vara trygga och klara sig själva.
Det är rättvist när alla får
bra utbildning och arbete.

Demokrati

Vi vill att så många människor
som möjligt ska vara med i politiken.
Alla ska känna sig välkomna.
Alla har ett ansvar för att Sverige
är ett bra land att leva i.

Personer med funktionshinder
ska få hjälp så att de också
kan vara med.

Politiken måste börja nära människor.
Människor träffas och pratar med varandra
i föreningar och andra grupper.
Gruppen vill kanske ändra på någonting.
De bestämmer tillsammans vad de vill.
De påverkar politiken så att
deras vardag blir bättre.
Så ska politiken vara, tycker vi.
Därför är det bra att börja redan i skolan.
Barn och ungdomar ska få bestämma
mer i skolan.

En del saker måste kommunen,
landstinget, riksdagen, Europeiska unionen
eller Förenta nationerna bestämma.
Allt annat ska människor bestämma
tillsammans där de bor, går i skolan
eller arbetar.

Vi tycker att riksdagen ska bestämma mindre.
Kommuner och landsting ska få
bestämma mycket mer än de gör nu.
Vi tycker att många kommuner
är för stora och ska delas i mindre kommuner.

Centerpartiets Sverige

Så här tycker vi att man ska göra för att det ska bli bättre i Sverige och världen.

Pengar

Vi vill ha en marknadsekonomi.
Där kan människor äga saker som företag, hus och mark.
De kan köpa och sälja dessa saker.

Men företag får inte skada människor eller förstöra naturen bara för att tjäna pengar.
Därför vill vi att det ska finnas regler som skyddar människor och natur.

Vi tror att det bästa för Sverige är att kommuner, företag, föreningar och människor som har bra idéer arbetar sida vid sida.
Det måste vara lätt för människor att starta egna företag.

Det är viktigt för alla människor att ha ett bra arbete.
Men vi tycker att människor ska ha tid att vara med sin familj också.
Människor måste få bestämma själva över sitt arbete och sin tid.

Vi tycker att människor ska betala mindre skatt på sin lön.
Företag som förstör miljön ska betala mycket skatt.
Skatte-pengarna ska användas så att människor kan leva bra i hela Sverige.

Vi vill ha mer rättvisa i ekonomin.
Människors lön ska räcka till det de behöver.
Vi vill ta bort orättvisor i fattiga länder.

Natur och miljö

Vi människor behöver naturen.
Därför har vi ett stort ansvar för naturen.

Vi måste vara försiktiga
så att vi inte förstör naturen
för våra barn och barnbarn.

Människor behöver bra och nyttig mat.
Vi vill ha svensk mat i Sverige.
Då behöver man inte köra maten
så långt i lastbilar.
Det är bra för miljön.

Vi vill också att människor ska
ta ansvar för djuren.
Kor, grisar och andra husdjur
ska inte behöva lida.
Länderna i världen måste samarbeta
så att vi inte förstör jorden
och så att djuren slipper lida.

Skola och kultur

Vi tror att alla människor kan lära sig.
Alla har rätt att få bra utbildning.
Samhället blir mer rättvist
om alla har gått i en bra skola.
Vi tycker att det är viktigt att människor
lär sig saker hela livet.
Det måste finnas bra utbildning i hela Sverige.

Vi vill att barn, lärare och föräldrar
ska bestämma i skolan.
Barn ska lära sig i skolan
att alla människor är lika mycket värda.
Barnen ska lära sig att ta ansvar
för sig själva, varandra och samhället.

Bra universitet och högskolor
ska finnas i hela Sverige.
Det ska vara gratis att gå där.

Kultur ska finnas i hela Sverige.
Människor ska kunna se teater och konst
och lyssna på musik.
Men de ska också kunna skapa själva.

Samarbete för fred och demokrati

Vi tycker att världens länder
ska samarbeta för fred, säkerhet,

demokrati, rättvisa och bättre miljö.

Vi tycker att Förenta nationerna, FN ska skydda mänskliga rättigheter. Barn och kvinnor har det svårt i många länder. De behöver extra mycket skydd.

Vi vill att skillnaderna ska bli mindre mellan rika och fattiga länder. Vi vill att Sverige ska ge pengar för att hjälpa fattiga människor i fattiga länder. De ska få hjälp så att de kan klara sig själva.

Vi tror inte att det kan blir fred när många människor saknar mat att äta och rent vatten att dricka.

Framtiden

Världen har förändrats på hundra år. Vi använder datorer och kan snabbt flyga till länder långt borta. Vi har lärt oss mer om andra länder. Vi träffar människor från många olika länder.

Mycket har blivit bättre. Det har blivit lättare för människor att leva som de själva vill.

Men fortfarande är makten mycket orättvist fördelad. Det är stora skillnader mellan rika och fattiga länder. Det är fortfarande stora skillnader mellan människor i de flesta länder.

Hur ska vi kunna minska skillnaderna mellan rika och fattiga?
Hur ska världen bli mer rättvis?
Hur kan vi rädda naturen?
Hur ska vi använda tekniken?

Det finns många frågor. För oss är det viktigt att hela tiden

prata, diskutera och försöka hitta nya lösningar på problemen.

För vi i centerpartiet tror att människor vill och kan ta ansvar tillsammans.